С. Ш. Мұсатаев

ЕУРАЗИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОДАҚ:
МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН КЕЛЕШЕГІ

С. Ш. Мұсатаев

ЕУРАЗИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОДАҚ: МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН КЕЛЕШЕГІ

М 85

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Ғылыми кеңесі (№ 4 хаттама, 27.11.17) және Редакциялық-баспа кеңесінің (№ 3 хаттама, 07.12.2017) шешімімен ұсынылған

Бұл монография 5366/ГҚ4 «Жаңа аймақтық бірлестік ретіндегі Еуразиялық экономикалық одақтың даму перспективасы» жобасының ауқымында жарыққа шықты

Пікір жазғандар:
саяси ғылымдарының докторы, профессор ***Е.Қ. Алияров***
саяси ғылымдарының докторы ***Ж.Қ. Симтиков***

Мұсатаев С.Ш.

М 85 Еуразиялық экономикалық одақ: мәселелері мен келешегі: монография / С.Ш. Мұсатаев. – Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 212 б.

ISBN 978-601-04-3093-8

Оқырман қауымға ұсынылып отырған монография Еуразия кеңістігіндегі жаңа өңірлік бірлестік – Еуразиялық экономикалық одақтың (ЕАЭО) құрылуы мен қызмет етуі барысында орын алып отырған өзекті мәселелерді саяси талдауға арналған. Посткеңестік елдерді ынтымақтастыққа шақырып, ғаламдық және өңірлік қауіпсіздік пен ынтымақтастықты дамытуға күш салып келе жатқан Қазақстан Республикасының ЕАЭО құрылуындағы рөлі, тұңғыш Президентіміз, Ұлт көшбасшысы, Елбасымыз Н.Ә. Назарбаевтың еуразияшылдық идеясын жаңғыртып, экономикалық одақ түрінде шынайылыққа айналдырудағы саяси қызметі қарастырылады. Осылайша, Еуразия төсінде орналасқан Қазақстан ЕАЭО құрылуына бастамашы болып, аймақтық интеграциялық үдерістердің қозғаушы күшіне айналды. Алайда, ЕАЭО құрылуы мен қызмет ете бастауы әлемдік экономикалық дағдарыстың тереңдеген тұсына сәйкес келді. Осыған байланысты жаңа одақтың бетпе-бет кездесіп отырған мәселелерін талдау, әлеуетін саралап, келешегін болжау өзекті.

Монография студенттер мен магистранттарға, докторанттарға, кәсіпқой саясаттанушыларға, геосаяси мәселелерге қызығушылық танытатын әуесқойларға арналған.

Авторлық құқық заңмен қорғалған.
All rights are reserved

ӘОЖ 339(574)
ББК 65.5 (5 Қаз)

© Мұсатаев С.Ш., 2018
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2018

ISBN 978-601-04-3093-8

КІРІСПЕ

Еуразиялық экономикалық одақ (бұдан әрі қарай – аясындағы интеграциялық байланыстарды дамыту сі қазіргі таңдағы өзекті ғылыми мәселелердің қатары оның қоғам үшін маңыздылығы осы монографияның жа арқау болып отыр. ЕАЭО ауқымында интеграцияны ны стратегиялық мәселелерге – бәсекелестік және монополи теу, салық, аймақтық экономикалық қауымдастықтың б жүйесі, энергетика, көлік-коммуникация туралы заңнам экспорттық және импорттық тауарлардың зандастырылу сақтандыру қызметтері нарығын ұйымдастыру және і туралы, қаржы-несие және құнды қағаздар нарығын, в бақылау және реттеу саласын, кедендік және салық ж ғылыми-инновациялық, еркін сауда аймағын ұйымдас іске асыру, жоғары технологиялар аймағын, шағын ж бизнес, экологиялық және т.б. салалардың бірегейлену зуымызға болады. Осы жоғарыда қозғалған мәселелерд ғы мәселенің өзектілігін жан-жақты негіздейді. Яғни, а теграциялық ынтымақтастық салаларын кешенді зерт талабы.

Қазақстан Республикасының тұрақты дамуы, әлеуме дегі, экономикадағы, саясаттағы, ғылым мен мәдени мократиялық өзгерістердің жарқын келешегі бір жағы дік дамудан ажырағысыз процесс болса, екінші жағын жетістіктердің барлығының бағы тек аймақтық қауі ынтымақтастық жағдайында ғана баянды болмақ.

Қазақстанның халықаралық ұйымдар мен интеграц лестіктерге қатысуы әлемдік қауымдастыққа үйлесімд экономикалық және саяси ықпалдасудың, ішкі әлеуме микалық дамудың алғышарты болып табылады. Қаз сыртқы саяси векторлары ұлттық мүддені қорғау ме дамуға бағыттала отырып, өзімен көршілес орталықа

ҰНЫ

....3

ИЯШЫЛДЫҚ ИДЕЯДАН ЕУРАЗИЯЛЫҚ
ИКАЛЫҚ ОДАҚҚА ДЕЙІН 6
ияшылдық идеяның мән-мазмұны
лымдағы пікірталас 6
дік саяси тәжірибедегі
интеграциялық ұйымдар..29
одағы геосаяси аймақ ретінде 49

ИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
Ң ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫ........58
иялық экономикалық одақтың
ы мен әлеуеті 58
иялық экономикалық одақ мүшелерінің
үдде үшін күресі 81
иялық біртұтас білім-ғылым кеңістігі
ының ЕАЭО дамуына ықпалы 96

АЙМАҚТЫҚ БІРЛЕСТІК
ДАМУ ҮРДІСТЕРІ...109
О қызметінің алғашқы
ары мен жетістіктері...109
О ішкі және сыртқы сауда
ның даму қарқыны 126
О транзиттік әлеуетін арттырудағы
ның рөлі 143

ҚЫЗМЕТІНЕ ЫҚПАЛ ЕТУШІ СЫРТҚЫ
ІКІ ФАКТОРЛАР 160
О мүше-мемлекеттерінің халықаралық
рдағы мүдделерін қорғауы мен сыртқы

4.3. ЕАЭО және «Үлкен Еуразия» құру жобасы............................ 172
4.4. «Бір белдеу, бір жол» жобасы аясындағы
ЕАЭО мен ҚХР өзара әрекеттесу үрдістері.....................................190

ҚОРЫТЫНДЫ 204